

**Plaatsingslijst van het archief van Leo Michielsen (1946-1949, 1953-1956,
1962-1963, 1970-1973, 1975-1976, 1978-1982, 1986-1992, 1994, 1997)**

(S/1995/078)

Rik Hemmerijckx

INLEIDING

Leo Michielsen (Antwerpen, 1911) is samen met Jan Dhondt een van de pioniers van de geschiedenis van de arbeidersbeweging in België. Hij promoveerde aan de Rijksuniversiteit Gent (RUG) in 1936 met een studie over de handel en financiën in het 18e-eeuwse Antwerpen. De periode van de Tweede Wereldoorlog markeerde zijn leven sterk. In 1940 trad hij toe tot de Kommunistische Partij van België (KPB) en als verzetsman werd hij opgesloten in het concentratiekamp van Buchenwald. Na 1945 hernam hij zijn leraarschap aan het atheneum van Antwerpen. Tegelijk ontplooidde hij zich als een van de toonaangevende intellectuelen binnen de KPB. Van 1954 tot 1958 maakte hij deel uit van het Centraal Comité van de partij. In 1969 werd hij benoemd tot docent aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en startte hij de cursus geschiedenis van de Europese arbeidersbeweging, die tussen 1976 en 1980 in boekvorm werd uitgegeven. Daarnaast verwierf hij bekendheid met zijn beschouwingen over de politieke actualiteit, de internationale verhoudingen en de marxistische interpretatie (*Het neokapitalisme*, 1969). Als reactie op de verdere marginalisering van de KPB nam hij in de jaren 1980 meer en meer afstand van de partij.

Het archief van Leo Michielsen bestaat uit een verzameling van zijn gepubliceerde en niet-gepubliceerde teksten, alsook wat briefwisseling. Het geeft een goed beeld van zijn wetenschappelijke belangstellingssferen en van zijn politieke standpunten. Het archief telt 53 nummers, opgeborgen in 3 archiefdozen. Het bestrijkt de periode 1946-1997 en is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

PLAATSINGSLIJST

- 1 Artikel betreffende De nieuwe rechten van den mensch. In: Debat, september 1946, nr. 9.
1946 1 omslag
- 2 Artikel betreffende Is de Soviët-Unie een Democratie ? In: Debat, november 1946, nr. 9 – 11.
1946 1 omslag
- 3 Artikel betreffende Het historisch materialisme. In: Debat, 1947, nr. 8.
1947 1 omslag
- 4 Artikel betreffende Het probleem van de vrede. In: Debat, 1947, nr. 5.
1947 1 omslag
- 5 Artikel betreffende boekbespreking: Het Keerpunt. In: Debat, 1947, nr. 10.
1947 1 omslag
- 6 Artikel betreffende Bij de 100ste Verjaring van het Kommunistisch Manifest. In: Debat, 1948, nr. 1.
1948 1 omslag
- 7 Artikel betreffende De Breuk tussen de School en het Leven. In: Debat, 1948, nr. 2.
1948 1 omslag
- 8 Artikel betreffende Le Centenaire du "Manifeste du Parti Communiste". In: Rénovation, 1948, nr. 13.
1948 1 omslag
- 9 Artikel betreffende China, gister en vandaag. In: Communisme, februari 1949, 1ste jrg., nr. 1.
1949 1 omslag
- 10 Artikel betreffende China. Een historisch overzicht. In: Athenea, maandblad van de Vlaamse Oud-leerlingenbond der Antwerpse Athenea, april 1949, nr. 1.
1949 1 omslag
- 11 Artikel betreffende De Vrijheid en de Wereld van Vandaag. In: Vrij onderzoek, 1953, 2de jrg., nr. 4.
1953 1 omslag
- 12 Toespraak en formulier betreffende De Vrije gedachte en de Staat. Verboden radiorede.
1954 1 omslag
- 13 Artikel betreffende Lenin en de Staat. In: Communisme, 1955, nr. 1.
1955 1 omslag

14	Rapport betreffende het XXe Kongres van de KPSU en het de Stalincultus. 1956	probleem van 1 omslag
15	Brochure betreffende A. Allard (L. Michielsen). Voorlichtingscampagne over het Rapacki-Plan. 1962	1 omslag
16	Artikel betreffende studiedagen geschiedenis. De achttiende eeuw. Tussenkost van L. Michielsen. 1962	1 omslag
17	Artikel, uitnodiging en briefwisseling met T. Lippe betreffende L. Michielsen. La résistance en Belgique. Conférence Internationale: Le caractère national et international de la Résistance pendant la deuxième guerre mondiale. In: Cahiers Internationaux de la Résistance, maart 1963, 4de jrg., nr. 8 – 10. 1963	1 omslag
18	Knipsel, folder en artikel betreffende boekbespreking. J. Nagels: Genèse, contenu et prolongements de la nation de reproduction du capital selon Karl Marx. In: VMT, december 1970, 5de jrg., nr. 4. 1970	1 omslag
19	Artikel betreffende Sur un ouvrage de J. Nagels. In: Cahiers marxistes, mars - mai 1971, 3ème ann., n° 9. 1971	1 omslag
20	Artikel betreffende het failliet van de dollar. In: VMT, september 1971, 6de jrg., nr. 3. 1971	1 omslag
21	Artikel betreffende de situatie van de revolutionaire student vandaag. In: KUC, 1971 - 1972, jrg. 25. 1971	1 omslag
22	Artikel betreffende de kritiek op het neo-kapitalisme. In: De Maand, maart 1971, 14de jrg., nr. 2. 1971	1 omslag
23	Artikel betreffende Entre la gauche et l'extrême gauche. In: Mai, juillet-août 1972, 4ème ann., n° 25. 1972	1 omslag
24	Artikel betreffende het leninisme opnieuw ontleed. In: VMT, december 1973, 8ste jrg., nr. 4. 1973	1 omslag
25	Artikel betreffende Omtrent het reformisme. In: VMT, 1975, 9de jrg., nr. 3. 1975	1 omslag

- 26 Artikel betreffende Open brief over Oost-Europese dissidenten. Waarom ik niet onder-
tekende.
1976 1 omslag
- 27 Artikel betreffende Voor de zoveelste maar: Brussel. Boekbespreking. In: VMT, 1976,
10de jrg., nr. 1.
1976 1 omslag
- 28 Artikel betreffende boekbespreking: De KPB en het Sovjet-Duits niet-aanvalspakt. In:
Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis, mei 1976, nr. 5.
1976 1 omslag
- 29 Artikel betreffende boekbespreking. Hendrik de Man. Persoon en ideeën. In: Tijd-
schrift voor Geschiedenis, 1976, nr. 89.
1976 1 omslag
- 30 Artikel betreffende J. Verhelst. Boekbespreking. L. Michielsen. Geschiedenis van de
Europese arbeidersbeweging. dl. 2. In: VMT, 1978, 12de jrg., nr. 2.
1978 1 omslag
- 31 Artikel betreffende Van Isacker en de retro mode. In: VMT, 1978, 12de jrg., nr. 3.
1978 1 omslag
- 32 Artikel betreffende kritiek op het neo-kapitalisme.
1980 1 omslag
- 33 Artikel betreffende een herschreven hoofdstuk: produktieve en niet-produktieve ar-
beid. In: VMT, 1980, 14de jrg., nr. 3.
1980 1 omslag
- 34 Artikel omtrent de Sovjet-Unie. In: VMT, mei 1986, 20ste jrg., nr. 2.
1986 1 omslag
- 35 Artikel en manuscript betreffende een groene kijk op economie. In: VMT, augustus
1986, 20ste jrg., nr. 3.
1986 1 omslag
- 36 Manuscript betreffende de dertiger jaren en vandaag.
Z.d. (1982) 1 omslag
- 37 Persknipsel betreffende linkse visies op de crisis.
1982 1 omslag
- 38 Artikel betreffende brief aan J. Turf betreffende Lieve Ludo Abicht. In: VMT, maart
1987, 21ste jrg., nr. 1.
1987 1 omslag
- 39 Manuscript betreffende Marxistische opstellen.
1986 1 omslag

- 40 Manuscripten en brief van L. Michielsens aan L. Roth betreffende kritieken op de KPB.
1978 – 1981 1 omslag
- 41 Persknipsels, briefwisseling met J. Turf betreffende crisis in de KPB, communisme en
PVDA.
1988 1 omslag
- 42 Brief van L. Michielsens aan K. Merckx betreffende dialoog PVDA.
1987 1 omslag
- 43 Manuscripten betreffende kanttekeningen bij een tekst van L. Dierickx.
1988 1 omslag
- 44 Manuscripten en brief aan L. Roth betreffende de ineenstorting van het Oostblok.
1989 1 omslag
- 45 Manuscript betreffende Ontwapening ? Vergeet het maar.
1990 1 omslag
- 46 Persknipsel en artikel van L. Michielsens betreffende polemiek met prof. Et. Ver-
meersch over de Golfoorlog.
1991 1 omslag
- 47 Persknipsel en manuscripten over trotskisme, de nederlaag van Labour en manifest
"Van nul opnieuw beginnen". (aanvulling).
1992 1 omslag
- 48 Artikel betreffende Tussen illusie en hoop. De Europese arbeidersstrijd: een geschie-
denis vol nederlagen. In: Markant, 10 februari 1994, 3de jrg., nr. 6.
1994 1 omslag
- 49 Manuscript betreffende Van arbeidersbeweging naar socialisme? Een revisionistische
stelling.
1994 1 omslag
- 50 Manuscript en briefwisseling betreffende het amnestie-debat en de KPB.
1994 1 omslag
- 51 Artikel en manuscript betreffende L. Michielsens. Begin 1994. In: VMT, maart 1994,
nr. 1.
1994 1 omslag
- 52 Manuscript en brief betreffende 'Betekent de ineenstorting van de Sovjet Unie het ein-
de van het socialistisch perspectief?'
1997 1 omslag
- 53 Interview uit Humo betreffende L. Michielsens.
Z.d. 1 omslag

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

KPB	Kommunistische Partij van België
PVDA	Partij van de Arbeid
RUG	Rijksuniversiteit Gent
VMT	Vlaams Marxistisch Tijdschrift
VUB	Vrije Universiteit Brussel

OVERGEBRACHT NAAR ANDERE DEPARTEMENTEN

Bibliotheek

- Monografieën

Michielsens (L.). China. Een historische Schets. Berchem, De Nieuwe Tijd, 1949, 28 p.

Michielsens (L.). De Sovjet Unie in debat. Brussel, Stichting J. Jacquemotte, 1963, 46 p.
(MAD/015.26)

Michielsens (L.). De economische betekenis van de NAVO voor Europa. Gent, Vrede, 1973, 7 p. (MAD/05704)

Michielsens (L.). De kapitalistische crisis en de socialistische oplossing. In: Bossier (W.) en Mommen (A.). Linkse visies op de crisis. Berchem, EPO, 1982, pp. 49 - 59.

Michielsens (L.). Geschiedenis van de Europese arbeidersbeweging. Gent, Masereelfonds, 1976 - 1980, 4 dln.

Michielsens (L.). Het vraagstuk van de vrede. Mechelen, 1962, 11 p.

Michielsens (L.). Hoe rood is Rusland ? Leuven, Elcker-Ik, 1979, 31 p. (MAD/297.40)

Michielsens (L.). Inflatie: voordracht gegeven te Oostende. Oostende, Centrum Bob Claessens, 1975, 15 p. (MAD/202.07)

Michielsens (L.). Korea, Z.d., (MAD/10.121)

Michielsens (L.). Mourir pour Berlin ? Bruxelles, UBDP, 1961, 48 p. (MAD/247.27)

Michielsens (L.). Neokapitalisme. Brussel, Jacquemottestichting, 1969, 351 p. (MB/3569)

Michielsens (L.). Omtrent het revolutionair perspectief. Brugge, Pablo Nerudafonds, 1989, 31 p. (MAD/237.08)

Michielsens (L.). Perspectieven van vrede en socialisme. S.l., 1960, 27 p. (MAD/237.22)

Michielsens (L.). Sterven om Berlijn ? Brussel, BUVV, 1961, 48 p.

Michielsens (L.). Trettner & Co. Voordracht gehouden te Antwerpen op 15 mei 1964. Brussel, Stop-War, 1964, 16 p.

Michielsens (L.). Vertoog-schrift aan de kommunisten; met een antwoord van L. Van Geyt. Gent, Masereelfonds, 1984, 72 p. (MAD/10.349)